

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1962-1963.

24 JANUARI 1963.

WETSONTWERP

tot wijziging van artikelen 130 en 135
van het Wetboek van strafvordering.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE ⁽¹⁾, UITGEBRACHT
DOOR DE HEER E. COOREMAN.

DAMES EN HEREN,

Op 13 juni 1962 diende de heer Saint-Remy, in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, het hier bedoelde wetsvoorstel in (*Stuk*, n° 60/1). Het strekte ertoe artikel 130 van het Wetboek van strafvordering in die zin te wijzigen, dat, rekening houdend met het buitengewoon karakter van de voorlopige hechtenis, de Raadkamer, wanneer zij de verdachte naar de rechter ten gronde verwijst, bij deze beschikking eventueel de opheffing van het bevel tot aanhouding kan uitspreken.

De Commissie voor de Justitie van de Kamer voegde aan het enig artikel van het wetsvoorstel een artikel 2 toe, waarbij artikel 136 van het Wetboek van strafvordering met de nieuwe bepaling in overeenstemming werd gebracht, doordat

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter: de heer Pierson.

A. — Leden: de heren Charpentier, Cooreman, De Gryse, Mevr. De Riemaecker-Legot, de heren Herbiet, Hermans, Lefère, Moyersoen, Robyns, Saint-Remy, Smedts. — Gruselin, Hossey, Mevr. Lambert, de heren Merlot, Nazé, Pierson, Mevr. Prince, de heren Sebrechts, Terwagne, Mevr. Vanderveken-Van de Plas. — de heren Jeunehomme, Vanderpoorten.

B. — Plaatsvervangers: de heren *Fimmers, Kiebooms, Lebas, Meyers, Parisis, Servais*. — Mevr. *Copée-Gerbinet*, de heer *Dejardin*, Mevr. *Fontaine-Borguet*, de heer *Glinne*, Mevr. *Groesser-Schroyens*. — de heer *Janssens*.

Zie :

60 (B.Z. 1961) :

— N° 3: Ontwerp gewijzigd door de Senaat.

Chambre des Représentants

SESSION 1962-1963.

24 JANVIER 1963.

PROJET DE LOI

modifiant les articles 130 et 135
du Code d'instruction criminelle.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE ⁽¹⁾,
PAR M. E. COOREMAN.

MESDAMES, MESSIEURS,

La proposition de loi en question a été déposée le 13 juin 1961 à la Chambre des Représentants par M. Saint-Remy (*Doc. n° 60/1*). Elle tendait à modifier l'article 130 du Code d'instruction criminelle en ce sens que, compte tenu du caractère exceptionnel de la détention préventive, la Chambre du Conseil peut, lorsqu'elle décide le renvoi du prévenu devant le juge du fond, décider éventuellement par la même ordonnance de la levée du mandat d'arrêt.

La Commission de la Justice de la Chambre a ajouté à l'article unique de la proposition de loi un article 2, mettant l'article 136 du Code d'instruction criminelle en concordance avec la nouvelle disposition, en raison du fait qu'il a été

(1) Composition de la Commission :

Président: M. Pierson.

A. — Membres: MM. Charpentier, Cooreman, De Gryse, Mme De Riemaecker-Legot, MM. Herbiet, Hermans, Lefère, Moyersoen, Robyns, Saint-Remy, Smedts. — Gruselin, Hossey, Mme Lambert, MM. Merlot, Nazé, Pierson, Mme Prince, MM. Sebrechts, Terwagne, Mme Vanderveken-Van de Plas. — MM. Jeunehomme, Vanderpoorten.

B. — Suppléants: MM. *Fimmers, Kiebooms, Lebas, Meyers, Parisis, Servais*. — Mme *Copée-Gerbinet*, M. *Dejardin*, Mme *Fontaine-Borguet*, M. *Glinne*, Mme *Groesser-Schroyens*. — M. *Janssens*.

Voir :

60 (S.E. 1961) :

— N° 3: Projet amendé par le Sénat.

aan het openbaar ministerie en de burgerlijke partij de mogelijkheid werd gelaten zich eventueel tegen de vrijlating in beroep te voorzien (cfr verslag van de heer Cooreman, *Stuk*, n° 60/2).

De Kamer nam het ontwerp zonder bespreking eenparig aan op 17 mei 1962.

Het ontwerp gaf evenmin aanleiding tot opmerking in de Commissie voor de Justitie van de Senaat (cfr verslag van de heer Camby, *Stuk van de Senaat* n° 241, zitting 1961-1962).

In de openbare vergadering van de Senaat, op 21 juni 1962, diende de Minister evenwel een amendement in, dat luidde als volgt ter vervanging van artikel 2 :

« Artikel 135 van het Wetboek van strafvordering wordt met een als volgt luidend lid aangevuld :

» De procureur des Konings kan zich ook, binnen de termijnen en in de vormen gesteld in het eerste lid, verzetten tegen de vrijlating van de verdachten wier invrijheidstelling overeenkomstig artikel 130, tweede lid, is bevolen. »

De heer Minister van Justitie gaf daarbij de volgende toelichting :

De draagwijdte van het amendement is vrij eenvoudig. In het oorspronkelijk ontwerp is een bepaling ingevoegd volgens welke, wanneer de verdachte naar de correctionele rechtbank wordt verwezen en de Raadkamer de vrijlating beveelt, de procureur en de burgerlijke partij het recht hebben beroep in te stellen tegen de gewezen beschikkingen. Het amendement strekt ertoe de mogelijkheid alleen te verlenen aan het openbaar ministerie, daar de burgerlijke partij er geen belang bij heeft zich te verzetten tegen een vrijlating die in dergelijke voorwaarden is uitgesproken.

De Senaat sloot zich bij dit amendement aan en het ontwerp werd, in de vorm zoals het door deze Vergadering werd gewijzigd, opnieuw overgezonden aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers (*Stuk* n° 60/3).

De Commissie voor de Justitie van de Kamer heeft het opnieuw in behandeling genomen en heeft de volgende bedenkingen onder de aandacht van de Minister gebracht :

1° De Commissie blijft de opvatting toegedaan, die aan het aanvankelijk wetsvoorstel ten grondslag lag, dat, bij verwijzing van de beklaagde naar de correctionele rechtbank, het de Raadkamer ook moet vrij staan de beklaagde vrij te laten indien zij meent dat het behoud van de voorlopige hechtenis niet meer gerechtvaardigd is.

Dit standpunt was reeds verdedigd geworden door de Raadkamer van Brussel (in beroep hervormd) (Brussel, 4 november 1898, *Pas*, 1899, II, 67).

2° De Commissie stemt er eveneens mede in dat het openbaar ministerie tegen dergelijke vrijlating in beroep moet kunnen gaan, welk recht, in geval van verwijzing en dus van beëindiging van het onderzoek, ten voordele van de burgerlijke partij niet meer moet behouden worden.

3° De Commissie vraagt zich evenwel af of er geen reden toe bestaat ditzelfde recht toegekend aan de burgerlijke partij, eveneens af te schaffen in de gevallen bedoeld bij artikelen 128, 129 en 131 van het Wetboek van strafvordering. Het betreft hier strafrechtelijk gesproken minder zware gevallen dan dat welke bij artikel 130 bedoeld is, nl. de buitenvervolginstelling, de verwijzing naar de politierechtbank of de vaststelling dat het misdrijf in kwestie niet strafbaar moet worden gesteld met een gevangenisstraf.

Er is blijkbaar geen enkele reden om in deze laatste gevallen de burgerlijke partij een recht van beroep tegen de vrijlating te verlenen, wanneer ditzelfde recht niet behouden wordt bij verwijzing van de beklaagde naar de correctionele rechtbank.

permis au ministère public et à la partie civile d'interjeter appel, le cas échéant, contre la mise en liberté (cfr rapport de M. Cooreman, *Doc.* n° 60/2).

La Chambre a adopté le projet sans discussion le 17 mai 1962.

A la Commission de la Justice du Sénat, le projet n'a pas davantage donné lieu à des observations (cfr rapport de M. Camby, *Doc. du Sénat* n° 241, session 1961-1962).

Toutefois, en séance publique du Sénat du 21 juin 1962, le Ministre a présenté un amendement, rédigé comme suit (remplace l'art. 2) :

« L'article 135 du Code d'instruction criminelle est complété par un alinéa ainsi rédigé :

» Le procureur du Roi peut aussi s'opposer, dans les délais et formes prévus au premier alinéa, à l'élargissement des prévenus dont la mise en liberté a été ordonnée conformément à l'article 130, deuxième alinéa. »

Le Ministre de la Justice justifia son amendement comme suit :

La portée de l'amendement est simple. Dans le projet primitif, est insérée une disposition selon laquelle, lorsque l'inculpé est renvoyé devant le tribunal correctionnel et que la Chambre du Conseil ordonne la mise en liberté, le procureur et la partie civile peuvent faire appel de cette ordonnance. L'amendement tend à réserver cette faculté au ministère public, la partie civile n'ayant pas d'intérêt à s'opposer à une mise en liberté prononcée dans ces conditions.

Le Sénat se rallia à cet amendement et le projet, tel que modifié par cette Assemblée, fut renvoyé à la Chambre des Représentants (*Doc.* n° 60/3).

La Commission de la Justice de la Chambre en a repris l'examen et a soumis à l'attention du Ministre les considérations suivantes :

1° La Commission maintient son appui à la thèse qui était à la base de la proposition initiale et suivant laquelle, en cas de renvoi du prévenu au tribunal correctionnel, il convient de permettre également à la Chambre du Conseil d'ordonner la mise en liberté du prévenu si elle estime que le maintien de la détention préventive ne se justifie plus.

Cette thèse avait déjà été défendue par la Chambre du Conseil de Bruxelles (réformée en appel) (Bruxelles, 4 novembre 1898, *Pas*, 1899, II, 67).

2° La Commission est également d'accord pour reconnaître uniquement au ministère public le droit d'interjeter appel d'une telle ordonnance de mise en liberté, droit qu'il ne s'indique plus de maintenir en faveur de la partie civile en cas de renvoi et, partant, de clôture de l'instruction.

3° La Commission se demande cependant s'il n'y a pas lieu de supprimer également cette même faculté, réservée à la partie civile, dans les cas visés aux articles 128, 129 et 131 du Code d'instruction criminelle. Il s'agit ici de cas moins graves au point de vue du droit pénal que celui prévu par l'article 130, notamment le non-lieu, le renvoi au tribunal de police ou la constatation que le délit en question n'est pas passible d'une peine d'emprisonnement.

Il semble bien que, dans ces derniers cas rien ne justifie de reconnaître à la partie civile un droit d'appel d'une ordonnance de mise en liberté, alors que ce même droit n'est pas maintenu en cas de renvoi du prévenu devant le tribunal correctionnel.

Sommige leden hebben hiertegen aangevoerd dat, in het laatste geval, de burgerlijke partij de waarborg van de verwijzing heeft; in het eerste geval, meer bepaald bij buitenvervolginstelling, moet het beroep van de burgerlijke partij tegen die beslissing zich noodgedwongen ook tegen de vrijlating richten.

Derhalve zouden artikel 136 van het Wetboek van strafvordering en dus artikel 2 van het huidig ontwerp, waarbij artikel 135 wordt gewijzigd, eventueel in die zin moeten worden aangepast.

4° De Commissie heeft zich ook afgevraagd of, voor het geval de hypothese onder 3° aanvaard wordt, er dan geen reden is om artikel 136 van het Wetboek van strafvordering op te heffen, en artikel 129, tweede lid, aan te passen.

5° Ten slotte onderstreept de Commissie ook het verband tussen de hierboven aangehaalde artikelen van het Wetboek van strafvordering en artikel 19 van de wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis.

Het recht van beroep is hier uitsluitend voorbehouden aan het openbaar ministerie en de beklaagde, niet alleen bij de handhaving van het aanhoudingsmandaat (art. 4 en 5 van de wet van 20 april 1874) of bij nieuwe aanhouding (art. 8), maar eveneens bij het beroep tegen een vonnis tot invrijheidstelling door de boetstraffelijke rechtbank op rekwest verleend.

In deze beperkte orde van gedachten is het ontwerp, zoals het door de Senaat werd gestemd, zeer logisch door aan de burgerlijke partij het recht van beroep te weigeren bij toepassing van het nieuw artikel 130 van het Wetboek van strafvordering. Artikel 19 verleent geen beroepsrecht aan de burgerlijke partij (Brussel, Kamer van inbeschuld., 29 april 1924, inzake: Guilbert) die de debatten niet mag bijwonen en geen besluiten mag nemen. (Zie hetzelfde arrest en Gent, Kamer van inbeschuldigingsinstelling, 25 mei 1923, « *Rev. dr. pén.* », 743; Dendermonde, 23 april 1923, « *Rev. dr. pén.* », 573.)

**

Ter verduidelijking worden schematisch volgende gevallen hieronder uiteengezet:

Artikel 128 W.S.V.: buitenvervolginstelling en vrijlating,
nu: beroep mogelijk door procureur des Konings en burgerlijke partij ingevolge artikel 135.

Artikel 129 W.S.V.: verwijzing naar de politierechtbank en vrijlating,
nu: beroep mogelijk door procureur des Konings en burgerlijke partij ingevolge artikel 135.

Artikel 131 W.S.V.: het misdrijf moet niet strafbaar worden gesteld met gevangenisstraf,
nu: beroep mogelijk door procureur des Konings en burgerlijke partij ingevolge artikel 135.

telkens aan te vullen met artikel 136, waarbij de burgerlijke partij, die in het ongelijk wordt gesteld, schadevergoeding moet betalen.

Ontwerp zoals het van de Senaat komt:

Artikel 130 W.S.V.: verwijzing naar de correctionele rechtbank, mogelijkheid van invrijheidstelling;
alleen beroep mogelijk door de procureur des Konings.

Certains commissaires ont fait valoir à ce sujet que dans ce dernier cas, la partie civile dispose de la garantie du renvoi; dans le premier cas, et plus particulièrement en ce qui concerne le non-lieu, l'appel de la partie civile de cette décision doit nécessairement porter aussi sur cette mise en liberté.

En conséquence, l'article 136 du Code d'instruction criminelle et l'article 2 du présent projet, modifiant l'article 135, devraient être adaptés en ce sens.

4° La Commission s'est demandé aussi si, dans le cas où l'hypothèse visée au 3° était admise, il n'y aurait pas lieu d'abroger l'article 136 du Code d'instruction criminelle et d'adapter l'article 129, deuxième alinéa.

5° Enfin, la Commission souligne encore le rapport qui existe entre les articles cités ci-dessus du Code d'instruction criminelle et l'article 19 de la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive.

Le droit d'appel est réservé ici exclusivement au ministère public et au prévenu, non seulement en cas de maintien du mandat d'arrêt (art. 4 et 5 de la loi du 20 avril 1874) ou de nouveau mandat d'arrêt (art. 8), mais aussi lors de l'appel d'un jugement de mise en liberté rendu sur requête par le tribunal correctionnel.

Dans cet ordre d'idées limité, il est très logique que le projet, tel que voté par le Sénat, refuse à la partie civile le droit d'appel par application de l'article 130 nouveau du Code d'instruction criminelle. L'article 19 n'accorde pas de droit d'appel à la partie civile (Bruxelles, Chambre des mises en accusation, 29 avril 1924, en cause Guilbert) qui n'est pas autorisée à assister aux débats ni à prendre des conclusions. (Même arrêt et Gand, Chambre des mises en accusation, 25 mai 1923, *Rev. dr. pén.*, 743; Termonde, 23 avril 1923, *Rev. dr. pén.*, 573.)

**

Aux fins de précision, nous exposons ci-dessous schématiquement les cas suivants:

Article 128 C.I.C.: non-lieu et mise en liberté,
actuellement: possibilité d'appel par le procureur du Roi et la partie civile, en vertu de l'article 135.

Article 129 C.I.C.: renvoi au tribunal de police et élargissement,
actuellement: faculté de faire appel réservée au procureur du Roi et à la partie civile, en vertu de l'article 135.

Article 131 C.I.C.: le délit ne doit pas être puni d'une peine d'emprisonnement,
actuellement: faculté de faire appel réservée au procureur du Roi et à la partie civile, en vertu de l'article 135.

à compléter chaque fois par l'article 136 qui impose le paiement de dommages-intérêts à la partie civile qui succombera,

Projet tel qu'il est revenu du Sénat:

Article 130 C.I.C.: renvoi au tribunal correctionnel avec possibilité de mise en liberté;
faculté de faire appel uniquement réservée au Procureur du Roi.

Wellicht wordt de procedure bemoeilijkt door het feit dat het beroep tegen de buitenvervolginstelling en contraventionalisatie automatisch ook het beroep met zich brengt tegen de invrijheidstelling.

Al zullen de gevallen, waarin het zich voordoet, vrij gering zijn, ware het wellicht mogelijk in een dubbel beroep te voorzien: hetzij tegen de beslissing van verwijzing of buitenvervolginstelling alleen, hetzij eveneens tegen de invrijheidstelling.

Het huidige stelsel brengt trouwens met zich dat het beroep door het openbaar ministerie onontvankelijk is, tegen een verwijzing naar de rechtbank hetzij bij vordering tot buitenvervolginstelling, hetzij bij vordering tot contraventionalisatie, hetzij bij verwijzing onder een andere kwalificatie dan deze voorgehouden door het openbaar ministerie.

In dit geval ware het wellicht eveneens wenselijk beroep mogelijk te maken voor de verdachte, bij zijn verwijzing naar de politierechtbank of correctionele rechtbank, wat hem thans niet mogelijk is.

*
**

Uw Commissie heeft gemeend de tekst van de Senaat te kunnen goedkeuren, omdat het over een wezenlijke verbetering gaat, zelfs zo andere verbeteringen zouden kunnen worden aangebracht. Deze laatste zijn echter veeleer van theoretische aard.

De artikelen van het wetsontwerp, alsook dit verslag, werden eenparig aangenomen.

De Verslaggever,
E. COOREMAN.

De Voorzitter,
M.-A. PIERSON.

La procédure risque peut-être de se compliquer du fait que l'appel contre le non-lieu et la contraventionnalisation entraîne aussi automatiquement l'appel contre la mise en liberté.

Quoique les cas de l'espèce soient assez rares, il serait peut-être possible de prévoir un double appel: soit uniquement de l'ordonnance de renvoi ou de non-lieu, soit également de l'ordonnance de mise en liberté.

Le système actuel implique d'ailleurs l'irrecevabilité de l'appel du ministère public contre l'ordonnance de renvoi au tribunal en cas de réquisitoire de non-lieu, soit en cas de réquisitoire de contraventionnalisation, soit en cas de renvoi sous une qualification autre que celle présentée par le ministère public.

Peut-être serait-il également souhaitable, dans ce cas, d'accorder la faculté d'appel au prévenu, en cas de renvoi au tribunal de police ou au tribunal correctionnel, possibilité qui n'existe pas actuellement pour lui.

*
**

Votre Commission a estimé pouvoir adopter le texte du Sénat, parce qu'il s'agit d'une amélioration réelle, bien que d'autres améliorations pourraient y être apportées. Ces dernières seraient toutefois d'un ordre plutôt théorique.

Les articles du projet de loi ainsi que le présent rapport ont été adoptés à l'unanimité.

Le Rapporteur,
E. COOREMAN.

Le Président,
M.-A. PIERSON.